

har været holdt i Hævd overfor Bagerfagets Arbejdere gennem lange Tider, og jeg kan for den Sags Skyld ogsaa godt sige overfor en stor Del af Fagets Arbejdsgivere, thi jeg tror ikke, jeg tager fejl, naar jeg siger, at ogsaa disse gerne vilde have det Forhold forandret saaledes, at deres Beskæftigelse kom til at falde om Dagen og ikke om Natten. Det er naturstridigt at anvende Natten til Arbejde og Dagen til Søvn. Det bestrides ganske vist fra nogle Sider, at dette skulde være sundhedsnedbrydende, men i dette Spørgsmaal staar Paastand mod Paastand, saa man kan sikkert sige, at Sundhedsfaren ikke er udelukket, Sundhedsfaren er til Stede, ellers vilde der jo paa den anden Side ikke findes nogen, som vilde paastaa, at det var Tilfældet. Jeg har selv personlig det Indtryk, at man ligefrem kan se paa Arbejdere, om de beskæftiges ved Nat- eller Dagarbejde; Ansigtifarven hos de Arbejdere, der er beskæftigede ved Natarbejde, er bleg, gusten og sygelig og afviger ikke ubetydeligt fra Ansigtifarven hos andre Arbejdere. Der er sikkert ikke nogen, som for ramme Alvor tør paastaa, at det er lige saa sundt at arbejde om Natten som om Dagen. Man fæster uvilkaarlig Opmærksomheden ved Fabrikinspektør, Fru Arenholts Udtalelser om Lærlinge. I Almindelighed kan man med Rette sige, at der øves Voldsomhed overfor de unge i Overgangen fra Skoletiden til Læretiden; de kommer fra den mere frie Skoletid og ind til den tvungne Læretid og begynder med en halv Snes Timers Arbejde med ensformige og i hvert Fald uvante Bevægelser, hvilket naturligvis trætter de unge Mennesker i en overordentlig Grad, men Voldsomheden forstærkes uvilkaarlig i Bagerfaget derved, at dette Arbejde foregaar om Natten. Med den højtærede Formands Tilladelse maa jeg maaske citere de sidste Linier af Fabrikinspektørens Indberetning, der lyder saaledes: „Mit Kendskab til de unge Lærlinge . . . har givet mig Indtryk af, at disse unge Mennesker, naar de anvendes til Natarbejde, ofte lever en forhutlet og ynkværdig Tilværelse, der i en tidlig Alder svækker deres Helbred og deres Karakter.“ Det er jo i Virkeligheden en frygtelig Anklage mod Natar-

bejde, som her rejses, og den fremsættes med den Vægt, som den ansvarlige Fabrikinspektør uvilkaarlig har paa dette Omraade.

Paa Grundlag af disse Betragtninger og Oplysninger tør jeg slaa fast, at Natarbejdet i Bagerfaget paatvinger Fagets Arbejdere et ret betydeligt Offer, set fra et sundhedsmæssigt Standpunkt, og det er ogsaa et betydeligt Offer, at disse Arbejdere maa give Afkald paa de fleste af de Kulturgoder, vort Samfund er saa rigt paa, Foredrag af oplysende Karakter og Underholdninger, jeg tænker her ogsaa paa de billige Arbejderforestillinger, der arrangeres f. Eks. her i Byen paa det kgl. Teater og rundt omkring i de større Provinsbyer. Disse Kulturgoder, disse Nydelser maa dette Fags Arbejdere give Afkald paa, fordi de skal være paa deres Arbejdsplads; men et af de største Ofre, der paatvinges dem, er dog, at de maa give Afkald paa Hjemmets Hygge og Hjemmets Glæder og Meddelagtighed i Opdragelsen af den opvoksende Slægt. Det maa være en aandelig Lidelse for Bagerfagets Arbejdere, at de maa møde paa deres Arbejdspladser paa det Tidspunkt, hvor de ved, at andre Mennesker kan pleje Hjemmets Glæder, det giver Tomhed i Hjemmet, hos Hustru og Børn, og det giver Bitterhed hos de paa-gældende Arbejdere, der ligesom føler sig som Samfundets Stifbørn. Jeg har set mange velskrevne Artikler og har hørt mange varme Ord fremsat af Politikere om Spørgsmaalet Hjemmets Hygge og Værnen om Hjemmets Hygge i vort Land; Hjemmet, som er det fundamentale i Samfundet, bør være godt, sundt og hyggeligt, men Godheden og Hyggen og den aandelige Sundhed udelukkes i ikke ringe Grad i det Øjeblik, da Forsørgeren stadig holdes borte fra Hjemmet og ikke kan pleje Samlivet med de øvrige Familienmedlemmer i samme Udstrækning, som andre Borgere er i Stand til. Ja, ærede Medlemmer, nu er et af de Tidspunkter kommet, hvor man vil være i Stand til at omsætte saadanne varme Ord om Hjemmets Hygge i praktisk Handling, thi hvis man vil undersøge, om Almenvællet, Samfundets Bestaaen nødvendigvis kræver disse store Ofre af Bagerfagets Arbejdere, om Almenvællet nu ogsaa kræver Opretholdelsen af